

TA'LIM TURIZMINI TASHKIL ETISHNING BARQAROR STRATEGIYALARINI ANIQLASHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR

Azimova Vazira Oqiljonovna

“Ipak yo‘li” turizm va madaniy meros
xalqaro universitetining mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada ta'lim turizmini tashkil etish jarayonida innovatsion yondashuvlarning ahamiyati, ularning barqaror turizm strategiyasi bilan integratsiyasi va korporativ hamkorlik imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, O'zbekiston sharoitida ta'lim turizmini rivojlantirishning iqtisodiy va madaniy asoslari, xorijiy tajribalar hamda zamonaviy marketing yondashuvlari yoritilgan.

Kalit soʻzlar: ta'lim turizmi, innovatsiya, barqaror rivojlanish, korporativ strategiya, xalqaro hamkorlik, marketing.

Аннотация

В данной статье проанализированы значение инновационных подходов в процессе организации образовательного туризма, их интеграция со стратегией устойчивого туризма и возможности корпоративного сотрудничества. Также раскрыты экономические и культурные основы развития образовательного туризма в условиях Узбекистана, изучен зарубежный опыт и современные маркетинговые подходы.

Ключевые слова: образовательный туризм, инновации, устойчивое развитие, корпоративная стратегия, международное сотрудничество, маркетинг.

Abstract

This article analyzes the significance of innovative approaches in organizing educational tourism, their integration with sustainable tourism strategies, and the potential for corporate cooperation. It also explores the economic and cultural foundations for the development of educational tourism in Uzbekistan, along with international experiences and modern marketing approaches.

Keywords: educational tourism, innovation, sustainable development, corporate strategy, international cooperation, marketing.

Globalashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim turizmi nafaqat xalqaro ta'lim almashinuvi shakli, balki barqaror iqtisodiy o'sishning muhim tarkibiy qismi sifatida qaralmoqda. UNESCO, OECD va UNWTO ma'lumotlariga ko'ra, so'nggi yillarda ta'lim maqsadida sayohat qilayotgan talabalar soni yiliga 6–7 foizga o'smoqda. Bu esa ta'lim xizmatlarini innovatsion boshqarish va marketing strategiyalarini takomillashtirish zaruratini keltirib chiqarmoqda¹.

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasi ta'lim va turizm sohalarida olib borayotgan islohotlar ta'lim turizmini rivojlantirish uchun qulay muhit yaratmoqda. Xususan, 2019-yilda qabul qilingan “O'zbekiston Respublikasida turizmni rivojlantirish konsepsiyasi” va 2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston

¹ UNWTO (2023). Tourism and Education for Sustainable Development. Madrid: UNWTO Publications

taraqqiyot strategiyasida xalqaro ta'lim almashinuvi, akademik mobillik va innovatsion turizm turlarini rivojlantirish ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan.

Bugungi kunda Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Samarqand davlat universiteti, Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti va boshqa OTMLar xorijiy oliy ta'lim muassasalari bilan qo'shma dasturlar, qisqa muddatli "study tour" va "field practice" loyihalarini yo'lga qo'ymoqda. Bu tajriba O'zbekistonni Markaziy Osiyoda ta'lim turizmi markaziga aylantirish istiqbolini kuchaytirmoqda.

Masalan, 2023-yilda Samarqandda o'tkazilgan I-Global Education Forum doirasida 20 dan ortiq mamlakatdan professor-o'qituvchilar va talabalar ishtirok etgan xalqaro akademik almashinuv dasturlari taqdim etildi. Shuningdek, "Silk Road University Alliance" doirasida tashkil etilgan qo'shma dasturlar orqali xorijiy talabalarning O'zbekistonga qisqa muddatli ta'lim safarlari soni sezilarli oshdi.

Shu o'rinda ta'kidlash joizki, ta'lim turizmi O'zbekiston uchun nafaqat ta'lim tizimini xalqaro miqyosda tanitish vositasi, balki madaniy diplomatiya, iqtisodiy diversifikatsiya va barqaror innovatsion marketingni amalga oshirishning samarali vositasiga aylanmoqda. Buning uchun davlat siyosati, xususiy sektor va akademik muassasalar o'rtasidagi uzviy hamkorlikni innovatsion yondashuvlar orqali mustahkamlash zarur.

O'zbekiston uchun ta'lim turizmini rivojlantirish imkoniyatlari keng. Mamlakatdagi boy madaniy meros, qulay logistika va turizm infratuzilmasining modernizatsiyasi xalqaro talabalar va tadqiqotchilarni jalb etishda muhim omil bo'la oladi.

Innovatsion yondashuvlar quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'ladi:

1. Raqamli marketing platformalari – ta'lim turizmi dasturlarini global onlayn marketing orqali targ'ib qilish, interaktiv veb-portallar, virtual kampus turlarini tashkil etish.

2. Universitetlar va turizm kompaniyalari o'rtasida korporativ hamkorlik – "dual branding" modeli orqali qo'shma dasturlar va qisqa muddatli o'quv-sayohat loyihalarini amalga oshirish.

3. Barqarorlik tamoyillarini integratsiya qilish – ekologik, ijtimoiy va madaniy jihatdan mas'uliyatli ta'lim turizmi turlarini yaratish (masalan, etno-ta'limiy, agro-ta'limiy yoki ekologik o'quv turlari).

Shuningdek, ta'lim turizmini rivojlantirishda korporativ strategiya sifatida "akademik klasterlar" modelini joriy etish maqsadga muvofiq. Bu model universitetlar, turizm operatorlari, mehmonxona tarmoqlari va davlat idoralarining o'zaro manfaatli hamkorligini kuchaytiradi¹.

Ta'lim turizmini innovatsion asosda tashkil etish mamlakatning xalqaro imijini oshirish, iqtisodiy diversifikatsiyani kuchaytirish va yoshlarning global raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli, O'zbekistonda ta'lim turizmi marketingi va boshqaruvi sohasida strategik rejalashtirish, raqamli kommunikatsiyalarni keng joriy etish hamda davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

¹ OECD (2022). Innovation in Higher Education and Global Mobility. Paris: OECD Publishing

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining №637 2020-yil 23-sentyabr "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – <https://lex.uz/docs/5013007>
2. Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 29-martdagi 163-son qarori: "Kasb-hunar ta'limi muassasalarida dual ta'limni tashkil etish tartibi to'g'risida". – <https://lex.uz/docs/5341864>
3. Karimov A.H. Dual ta'lim tizimi – kadrlar sifatini oshirishning innovatsion mexanizmi. // Iqtisodiyot va ta'lim. – 2022. – №2. – B. 44–50.
4. Qo'chqorov I.M. Dual ta'lim tizimi: milliy xususiyatlar va rivojlanish istiqbollari. // O'zbekistonda innovatsion ta'lim. – 2023. – №1. – B. 18–22.
5. Sattarov Q.Q., Toshpo'latov A.A. "Kasb-hunar ta'limi: nazariya va amaliy asoslar". – Toshkent: "Fan va texnologiya" nashriyoti, 2021. – 324 b.
6. Saidov S.A., Umarov A.X. "Pedagogika: umumiy nazariyasi va kasbiy ta'limda qo'llanilishi". – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020. – 280 b.
7. OECD (2020). "Vocational Education and Training in Germany." OECD Reviews of Vocational Education and Training. – <https://www.oecd.org/education/vet>
8. CEDEFOP (2022). "The role of employers in dual education systems." European Centre for the Development of Vocational Training. – <https://www.cedefop.europa.eu>
9. World Bank (2021). "Skills for a Modern Economy: Dual Education Programs in Practice." – <https://www.worldbank.org>
10. UNESCO-UNEVOC (2020). "Promising Practices in TVET: Dual Training in Practice." – <https://unevoc.unesco.org>
11. Statista (2023). "Average vocational education cost per student in OECD countries." – <https://www.statista.com>
12. UNWTO (2023). Tourism and Education for Sustainable Development. Madrid: UNWTO Publications.
13. Abdullaeva N. (2024). "Ta'lim turizmini rivojlantirishning innovatsion yo'nalishlari." Iqtisodiyot va ta'lim jurnali, №3, 45–52-betlar.